960808-1

Jedna z nepochybných věcí, které jsme mohli zjistit a o které nemůže být pochyb, je skutečnost dvojí tendence ve světě, jak jej poznáváme, totiž jednak tendence jakoby úpadková (ta byla v tomto smyslu rozpoznána jako první, ačkoliv to nemá náležitou „logiku“, uvádíme-li ji na první místě): nejpřiměřenější vymezení ji určuje jako všeobecnou tendenci přecházet od stavů méně pravděpodobných k pravděpodobnějším. Vžitý termín pro ni (původně ražený v termodynamice) je „entropie“; můžeme tedy mluvit o entropické tendenci. Mnohem později, až v našem století, byl s dostatečnou přesvědčivostí vypracován koncept tendence právě obrácené, opačné, totiž tendence přecházet od stavů pravděpodobnějších k méně pravděpodobným. Rozšířilo se pojmenování negativní entropie resp. negentropie. Budeme tedy mluvit o tendenci negentropické. Skutečnost této druhé tendence nepochybně omezuje zmíněnou „všeobecnost“ tendence entropické, ale ve zvláštním smyslu. Entropie nemůže být zrušena ani „omezena“, ale pouze překonávána. Myslitelé, kteří se zabývali vztahem obou tendencí, velmi často zdůrazňovali, že negentropická tendence jakoby „žije“ na úkor entropie, že tedy ke svému prosazení využívá entropického spádu, takže každým krokem směrem k nepravděpodobnějším stavům se zároveň celkový entropický spád systému urychluje. Zdá se tedy, jako by negativní entropie parazitovala na entropii (a tak na ní byla závislá). Na druhé straně se však zdá zcela zřejmým, že entropie musí čerpat z nějakých původních, velmi nepravděpodobných stavů: kdyby totiž těchto nepravděpodobných stavů nebylo, byla by entropie jako tendence prostě nemožná. I kdyby v průběhu celkového vývoje vesmírných stavů negetropická tendence vskutku musela čerpat veškerou svou energii z entropického spádu (a to zatím nelze jednoznačně prokázat), sám počátek tohoto vývoje musí představovat obrovskou akumulaci nepravděpodobnosti, aby entropická tendence měla co degradovat.

(Praha, 960808-1.)